

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ

Του Ηλία Λιαμή, δρ Θεολογίας, αρχισυντάκτη της ιστοσελίδας

Αγαπημένη μου φίλη,

Αγαπημένε μου φίλε,

Αχ και να ξέραμε πόσο οι άνθρωποι διψούν γι' αγάπη! Αχ και να ξέραμε πόσα είναι έτοιμοι να κάνουν για να τους αγαπούν! Πίσω από μόχθο απίστευτο για πλούτο, για καταξίωση, για διασημότητα, για εξουσία, για θαυμασμό, πάντα μία, πάντα η ίδια ανάγκη, πάντα η ίδια ικετευτική φωνή:

«Αγαπήστε με!»

Ακόμη και αυτά τα παιδιά, που γεμίζουν κάθε φορά την τάξη του κατηχητικού σου, ένα είναι κυρίως εκείνο που τα παρακινεί να έρχονται: Η δίψα της αγάπης. Ακόμη κι εσύ, ο χρόνος που διαθέτεις, η διάθεση που δείχνεις, η ενέργεια που ξοδεύεις, όλα με ένα κίνητρο προσφέρονται: Να βρεις αγάπη.

Ακόμη κι εγώ, που τούτη την ώρα, από το υστέρημα του χρόνου μου, γράφω αυτές τις γραμμές, ένα ζητώ: Αγάπη!

Μα, θα αναρωτηθείς, τίποτε ανιδιοτελές δεν υπάρχει; Όλα, ένα δούναι και λαβείν;

Μην εξανίστασαι. Μην «αρπάζεσαι». Δεν είναι δυνατόν να υπάρχει κάτι ανιδιοτελές, διότι είμαστε από τη φύση μας όντα εξαρτημένα. Η ύπαρξή μας, η επιβίωσή μας, η ευτυχία μας μόνον φαινομενικά είναι στα χέρια μας. Κατά βάθος, γνωρίζουμε καλά πως δυνάμεις έξω από τον έλεγχό μας, μας καθορίζουν. Αν, με αυτό που διαβάζεις, μια φωνή μέσα σου διαμαρτύρεται, λέγοντας πως αυτό είναι υποτιμητικό για τον άνθρωπο και πως σκοπός του καθενός μας πρέπει να είναι η αυτονομία του και η αυτοδυναμία του, να ξέρεις πως ξαναβρίσκεσαι στον κήπο της Εδέμ και ακούς τον Πειρασμό να σου ψιθυρίζει:

«Γίνε Θεός! Όλα τα μπορείς μόνος σου!»

Αυτάρκης είναι μόνον Εκείνος, ο Ένας και αληθινός Θεός. Και γι' αυτό τον λόγο είναι ο μόνος που μπορεί να αγαπάει αληθινά και απόλυτα ανιδιοτελώς. Είναι ο μόνος που μπορεί να χαρίζει αγάπη. Χωρίς Αυτόν, οι άνθρωποι παραμένουν διψασμένοι για αγάπη, αναζητώντας την ο ένας από τον άλλον. Κανείς όμως δεν την έχει. Απλώς ανακυκλώνεται η έλλειψη. Είναι σα να πληρώνεις για κάτι που αγοράζεις, επικαλούμενος το χρέος κάποιου άλλου προς εσένα.

Όσο θέλουμε να αγαπιόμαστε, τόσο θέλουμε και ν' αγαπάμε. Διψάμε για ανθρώπους, θα θέλαμε να κάνουμε τα πάντα γι' αυτούς. Ίσως και να κάνουμε ήδη πολλά. Δεν μπορούμε όμως να ξεφύγουμε από την ανάγκη να ωφεληθούμε και εμείς σε κάτι. Αργά ή γρήγορα, αν βρούμε το θάρρος, διαπιστώνουμε πως πίσω και από την πιο μεγάλη θυσία, πάντα κάτι περιμένουμε, πάντα κάτι θα καταλήγει να θρέψει το διψασμένο για αγάπη «εγώ» μας. Αλλά και ο αποδέκτης τής αγάπης μας, διψασμένος κι αυτός, πανικόβλητος από τη μοναξιά του, πονεμένος από τις πληγές του, πολλές φορές θα αρπάξει την προσφορά μας, αχόρταγα, άπληστα, με αγένεια, και θα χαθεί όταν δεν έχουμε να δώσουμε κάτι παραπάνω, ή όταν τολμήσουμε να γυρέψουμε κάτι κι εμείς.

Η φύση μας είναι να είμαστε αποδέκτες αγάπης. Και ο αποδέκτης, μια μόνο ελπίδα έχει για να είναι πλήρης: Τη σχέση του με την πηγή. Όποιος θέλει ν' αγαπά δεν έχει άλλο δρόμο, από το να τροφοδοτείται διαρκώς από τον Θεό της αγάπης. Χωρίς την αγάπη Του, όλα είναι μάταια. Όποιος φτάσει σε αυτό το συμπέρασμα, όχι επειδή ακούγεται ωραίο, αλλά επειδή βρήκε το θάρρος να κάνει τον απολογισμό της ζωής του, έχει φτάσει στο ψηλότερο σκαλοπάτι της ταπεινοφροσύνης.

Και ίσως, λέω ίσως, να είναι η ταπεινοφροσύνη το μόνο αληθινό ανθρώπινο κατόρθωμα, που περιμένει ο Θεός γα να πλημμυρίσει και το τελευταίο μας κύτταρο με την αγάπη Του. Χωρίς αυτήν, την ταπεινοφροσύνη, όλα είναι τελειωμένα, άδεια, μάταια, θλιβερά. Είναι όπως τα λέει και ο Απόστολος Παύλος σήμερα: «Χαλκός ηχών και κύμβαλον αλαλάζον». Χωρίς Αυτόν «ουδέν ειμί», «ουδέν ωφελούμαι». Η σημερινή περικοπή είναι γνωστή και ως Ύμνος της Αγάπης. Νομίζω όμως πως θα 'πρεπε να λέγεται «Ύμνος της αγάπης ΤΟΥ». Δώσε σε παρακαλώ λίγη προσοχή:

Οι περισσότεροι άνθρωποι θαυμάζουν αυτό το κείμενο ως κανόνα αληθινής αγάπης. Θα έλεγα, ως Νόμο της Αγάπης. Σε παρακαλώ όμως, προσπάθησε να εντοπίσεις μαζί μου έναν κίνδυνο: Όπως κάθε νόμος, έτσι και αυτός, δημιουργεί μόνον ενόχους. Αυτός ο κίνδυνος κάνει τον Παύλο να επαναλαμβάνει διαρκώς πως ο Νόμος, ο κάθε νόμος δεν μπορεί ποτέ να σώσει, διότι δεν μπορεί ποτέ να εφαρμοστεί απόλυτα («οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ», Γαλ. 2, 16) . Έλα να αναρωτηθούμε με τον δικό του τρόπο σκέψης για το μεγαλειώδες αυτό κείμενο, αφού πρώτα το διαβάσουμε στην Α' προς Κορινθίους επιστολή, κεφ. 13, 1-8:

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων
λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον
ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητεῖαν καὶ
εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν
γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν,

1 Ἀν τις γλώσσας τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ ἀγάπη δὲ ἔχω, ἔχω
γίνει χαλκός που ηχεί ἢ κύμβαλο που
αλαλάζει. 2 Καὶ ἂν ἔχω προφητεῖα καὶ
ξέρω τὰ μυστήρια ὅλα καὶ ὅλη τὴ γνῶση,
καὶ ἂν ἔχω ὅλη τὴν πίστιν, ὥστε ὅρη νὰ

ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει.

μετακινῶ, ἀλλὰ ἀγάπη δεν ἔχω, τίποτα δεν εἶμαι. 3 Καὶ ἀν δώσω γιὰ τροφή ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ ἀν παραδῶσω τὸ σῶμα μου, γιὰ νὰ καῶ, ἀλλὰ ἀγάπη δεν ἔχω, τίποτα δεν ὠφελοῦμαι. 4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, συμπεριφέρεται με χρηστότητα ἡ ἀγάπη, δε ζηλεύει, ἡ ἀγάπη δε μεγαλοκαυχίεται, δε φουσκώνει ἀπὸ υπερηφάνεια, 5 δε συμπεριφέρεται ἀσχημα, δε ζητά τὰ δικά της, δεν παροξύνεται, δε λογίζεται τὸ κακόν, 6 δε χαίρει γιὰ τὴν ἀδικία, συγχαίρει ὁμως στὴν ἀλήθεια. 7 Ὅλα τὰ ἀνέχεται, ὅλα τὰ πιστεύει, ὅλα τὰ ἐλπίζει, ὅλα τὰ ὑπομένει. 8 Ἡ ἀγάπη ποτέ δεν ξεπέφτει.

Ποιος ἔχει ἀγάπη; Ἐχεις ἐσύ; Ἐγὼ ἐγώ; Κι ἀν νομίζουμε πως ἔχουμε, ἔλα νὰ μετρηθούμε με αὐτές τὶς λέξεις:

Βρήκες ποτέ μιὰ πράξη σου ἀπαλλαγμένη ἔστω καὶ ἀπὸ τὴν παραμικρότερη ιδιοτέλεια; Σπούδασες, κόπιασες, μορφώθηκες ἔμαθες τὶς γλώσσες τῶν ἀνθρώπων (τῶν ἀγγέλων ἄστες γι' ἀργότερα) μόνον ἀπὸ ἀγάπη; Ἐμαθες τὰ μυστικά του σύμπαντος καὶ γνώρισες τὴν τεχνικὴ νὰ μετακινήσεις βουνά μόνον ἀπὸ ἀγάπη; Εἰλήσες, ξενύχτησες, τὰ ἔδωσες ὅλα στοὺς φτωχοὺς, κήκες ἀπὸ τὸν πόνο ἄλλου, παρακινούμενος ἀπὸ σκέτη, καθάρια, ἀδολεὴ ἀγάπη; Κι αὐτὸ που πιστεύεις γιὰ ἀγάπη στὸν εαυτὸ σου; Δεν οργίστηκε ἡ ἀγάπη σου ποτέ; Δεν πικράθηκε; Δεν ζήτησε ποτέ τὰ δικά της, ἔστω καὶ ἀπὸ μέσα σου; Δεν ζήλεψε ποτέ; Δεν περηφανεύτηκε; Δεν θυμήθηκε τὴν ἀχαριστία; Πάντα ἡ ἀγάπη σου χάρηκε γιὰ τὴν ἐπιτυχία του ἄλλου; Ποτέ, ποτέ δεν σκέφτηκε «γιατί αὐτός κι ὄχι ἐγώ;» Καὶ στὴ λύπη του ἄλλου; Ποτέ, ποτέ δεν σκέφτηκε «ευτυχῶς δεν συνέβη σε μένα;» Τὰ ἀνέχεται ὅλα ἡ ἀγάπη σου; Ελπίζει πάντα στὸν ἄλλον, ἔστω κι ἀν προδόθηκε καὶ μιὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς φορές; Τὸν ἐμπιστεύεται σε ὅλα; Ὅλα τὰ ὑπομένει; Πάντα θὰ εἶναι ζωντανὴ, σαν τὴν πρώτη φορά που τὸν γνώρισες;

Τὸ βλέπεις; Εἴμαστε ὅλοι ἐνόχοι. Κι ὁ Παῦλος, ἐνόχο ἐβγάλε τὸν εαυτὸ του. Ἀλλὰ δεν ἀπελπίστηκε, δεν ἐγίνε νευρασθενής, επικριτικὸς, ἀτεγκτος, ὅπως γίνονται ὅλοι ο ἐνοχικοὶ ἄνθρωποι, που δεν συγχωροῦν ποτέ τὸν εαυτὸ τους καὶ πάντα τοὺς τρώει τὸ σαράκι τῆς τελειομανίας. Τὶ ἔκανε; Κρεμάστηκε ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Χριστό. Ἀρπάξε τὸ ἐλεός Του, τότε, που του ἀνοίχτηκαν οὐρανοὶ καὶ κατάφερε νὰ ἀντέξει τὴν ἀπόλυτη ἀνεπάρκεια του.

Νὰ λοιπὸν γιατί ἡ χάρις Του ἀξίωσε τὸν Παῦλο νὰ γράψει αὐτὸν τὸν ὕμνο τῆς ἀγάπης καὶ ἀξίωσε καὶ ἐμᾶς νὰ φτάσει ὡς τὰ χέρια μας: Γιὰ νὰ μετριόμαστε με αὐτόν, νὰ ταπειωνόμαστε καὶ νὰ ἀναζητάμε με τὴν πίστη μας τὴν τελειότητα αὐτῆς

της αγάπης. Γιατί αυτή η αγάπη υπάρχει επειδή ο Θεός υπάρχει. Και μόνον Αυτός αγαπά έτσι. Κι αν ποθείς έτσι ν' αγαπήσεις –και το ξέρω πως ποθείς, όπως ποθώ κι εγώ κι όλοι οι άνθρωποι που πέρασαν και θα περάσουν απ' αυτή τη Γή- δρόμος άλλος δεν υπάρχει από τη σχέση μαζί Του. Η αγάπη είναι θείο κατόρθωμα και για να το επιτύχουμε πρέπει να γίνουμε Θεοί. Έτσι απλά! Θεοί να γίνουμε, όχι όμως αρπάζοντας όπως ο Αδάμ, αλλά γκρεμίζοντας τις φαντασιώσεις μας για παντοδυναμίες και κατορθώματα, σταυρώνοντας τις υπερτιμήσεις για τον εαυτό μας, εγκαταλείποντας με αποφασιστικότητα την απόγνωση για τις αποτυχίες μας, που μαύρισαν την ψυχή μας και την σκλήρυναν, επειδή δεν βρήκαμε το θάρρος να τις αποδεχτούμε. Και τότε, ήρεμα, σαν ορφανά παιδιά που ξαναβρήκαν την πατρική ζεστασιά, να καθίσουμε στη ρίζα του δικού Του Σταυρού και να Του λέμε για ώρες, για χρόνια, για αιώνες, πόσο πικρή ήταν η ζωή με θεό τον εαυτό μας.

Δώρο είναι η αγάπη, δώρο πρώτο ανάμεσα στα άλλα εννέα:

ΑΓΑΠΗ, ΧΑΡΑ, ΕΙΡΗΝΗ, ΜΑΚΡΟΘΥΜΙΑ, ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ, ΑΓΑΘΟΣΥΝΗ, ΠΙΣΤΙΣ, ΠΡΑΟΤΗΣ, ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ. (Γαλ. 5, 22)

Όποιος ενώνεται με τον Χριστό, κάθε μέρα, όσο μπορεί, όπως μπορεί, όσο θέλει και Εκείνος και κρίνει πως είμαστε έτοιμοι να Τον αντέξουμε, –όσο δηλαδή Του επιτρέπει η ταπεινοφροσύνη μας- θα δει τον εαυτό του να γεννάει την αγάπη. Την αγάπη τη δική Του. Και δε νομίζω τότε πως θα μπορεί να συγκρατήσει τα δάκρυα της ευγνωμοσύνης του για την απέραντη φιλανθρωπία Του. Και γιατί να τα συγκρατήσει άλλωστε;

Και λέω, για τέλος, αν μου επιτρέπεις να σου υπομνηματίσω τον ύμνο της αγάπης με λόγο έμμετρο και λέξεις πιο σημερινές, τραγουδάκι έτοιμο, που περιμένει τη μελοποίησή σου:

ΑΜΟ ΕΡΓΟ ΣΥΜ (Αγαπώ, άρα υπάρχω)

Σπούδασα τη γνώση των ανθρώπων
μύστης των αποκρύφων έγινα.
Κι αν πάνω κι απ' τη γνώση πετώ,
δε ζω γιατί δεν αγαπώ

R. Υπάρχω γιατί αγαπώ
Γεμίζει με χρώμα η ματιά μου
Το πέπλο της λήθης τραβώ
Θυμάμαι ποια είν' η γενιά μου
Αγάπη με γέννησε, αγάπη γεννώ
Υπάρχω γιατί αγαπώ.

Χόρτασα τον πλούτο αυτού του κόσμου
Ζύμωσα άρτο και τον μοίρασα
Κι αν άναψα το σώμα μου δαυλό
Δε ζω γιατί δεν αγαπώ

Υπάρχω γιατί αγαπώ....

Μέτρησα του κόσμου την αγάπη
Μόνος περπάτησα και κρύωσα
Σ' αρνήθηκα το χάδι το γλυκό
Δε ζω γιατί δεν αγαπώ

Υπάρχω γιατί αγαπώ ...

Δίψασα τη δύναμη του κόσμου
Όρη διέταξα κι ενώθηκαν
Κι αν γλώσσες ουρανού και γης λαλώ
Δε ζω γιατί δεν αγαπώ

R. Υπάρχω γιατί αγαπώ
Γεμίζει με χρώμα η ματιά μου
Το πέπλο της λήθης τραβώ
Θυμάμαι ποια είν' η γενιά μου
Αγάπη με γέννησε, αγάπη γεννώ
Υπάρχω γιατί αγαπώ.

Δυο λόγια για συζήτηση, με αφορμή την αποστολική περικοπή:

Δεν είπαμε βέβαια πως η σημερινή περικοπή έχει και ένα πρώτο τμήμα:

Υμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ
μέρους. 28 Καὶ οὐς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους,
δεύτερον προφῆτας, τρίτον
διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἴτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις,
κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ
πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες
προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ
πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες
χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες
γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες
διερμηνεύουσι; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ
χαρίσματα τὰ κρείττονα. καὶ ἔτι καθ'
ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

27 Εσείς όμως είστε σώμα Χριστού
και μέλη του ο καθένας σας
χωριστά. 28 Και αυτούς βέβαια έθεσε
ο Θεός μέσα στην εκκλησία: πρώτα
αποστόλους, δεύτερο προφήτες, τρίτο
δασκάλους, έπειτα θαυματουργικές
δυνάμεις, έπειτα χαρίσματα ιαμάτων,
παροχές βοηθειών, κυβερνήσεις, γένη
γλωσσών. 29 Μήπως είναι όλοι
ἀπόστολοι; Μήπως όλοι προφήτες;
Μήπως όλοι δάσκαλοι; Μήπως όλοι
κάνουν θαυματουργικές
δυνάμεις; 30 Μήπως όλοι έχουν
χαρίσματα ιαμάτων; Μήπως όλοι
λαλούν γλώσσες; Μήπως όλοι
διερμηνεύουν; 31 Ποθείτε όμως με
ζήλο τα χαρίσματα τα μεγαλύτερα. Και
ακόμα σας δείχνω μια οδό υπερβολικά
έξοχη.

Αναρωτιέται κάνεις γιατί η Εκκλησία μας να μην αφήσει το υπέροχο κείμενο της αγάπης μόνο του. Κι όμως, βάζοντας αυτό το απόσπασμα να προηγηθεί, συνειδητοποιούμε πώς σε έναν οργανισμό, σε μια κοινότητα, σε μια κοινωνία, σε μια οικογένεια, υπάρχει ιεραρχία. Θα ήταν καλό να γίνει μια συζήτηση για τα παιδιά για το θέμα της ισότητας, που πολλές φορές φτάνει ως την ισοπέδωση. Κάθε οργανωμένη ομάδα ανθρώπων έχει την πυραμίδα της. Μόνον που στην Εκκλησία, όπως την οραματίζεται ο Απόστολος Παύλος, συμβαίνει ό, τι θα έπρεπε να συμβαίνει και σε κάθε άλλη κοινότητα: Την αξία και την υψηλή θέση να την δίνουν τα προσόντα και τα έργα. Είμαστε έτοιμοι να αποδεχτούμε την αξία του άλλου; Ανακαλύψαμε τα δικά μας προσόντα, τα δικά μας ιδιαίτερα δώρα του Θεού; Τα ενεργοποιήσαμε;

1. Πολύ σπουδαία είναι η εικόνα του σώματος. Ας συζητήσουμε λίγο περισσότερο για την αξία και την ευχαρίστηση που δίνει η συνεργασία. Το πόσα πράγματα μπορούν γίνου καλύτερα όταν οι άνθρωποι συνεργάζονται, εμπιστεύονται, αναγνωρίζουν. Ίσως μέσα από τη συζήτηση αυτή, ανακαλύψεις και εσύ ποιος είναι ο ιδιαίτερος ρόλος σου στην τάξη σου και εκτιμήσεις –μακάρι και να καλλιεργήσεις- τον ηγετικό ρόλο που σου ανατέθηκε.

2. Και επειδή σε κάθε οργανισμό, πάντα καιροφυλακτεί ο Πειρασμός της ζήλειας για τον καλύτερο, τον ικανότερο, αυτό που θα πάρει το μεγαλύτερο αξίωμα ή την μεγαλύτερη επιβράβευση, έρχεται ο ύμνος στην αγάπη να βάλει τα πράγματα στη θέση τους, να τους ταπεινώσει όλους και να τους οδηγήσει μαζί στο κοινό αίτημα για περισσότερη πίστη, βαθύτερη λατρευτική ζωή και θερμότερη προσευχή. Αυτό ας μάθουν τα παιδιά μας: Να μετριούνται και να αυτοαξιολογούνται (είναι και της μόδας ο όρος) με τους όρους της αγάπης και όχι με τους όρους του ανταγωνισμού. Ας συνειδητοποιήσουν πως όλοι έχουμε τον ρόλο μας και πως υπάρχει κάτι, τουλάχιστον ένα, που μπορούμε να κάνουμε καλύτερα από όλους. Κι όταν το βρούμε ας ζητήσουμε από τον Θεό να μας αξιώσει να το μοιράσουμε απλόχερα, απροϋπόθετα, αρχοντικά, όπως Εκείνος χάρισε το Αίμα Του, κέρασμα πια για μας σε μια γιορτή αγάπης πέρα από κάθε ανθρώπινη φαντασία.